

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 29.4.2020
COM(2020) 177 final

2020/0067 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2017/352, et võimaldada sadama pidajatel või pädevatel asutustel olla paindlikud sadamataristu kasutustasude nõudmisel seoses COVID-19 puhanguga

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2017. aasta määrusega (EL) 2017/352¹ on loodud sadamateenuste osutamise raamistik ja sadamate finantslääbipaistvuse ühised normid (edaspidi „määrus (EL) 2017/352“). Määruse artikliga 13 nõutakse, et liikmesriigid tagaksid sadamataristu kasutustasu kehtestamise.

COVID-19 puhang mõjutab tõsiselt meretransporti ja ettevõtjate rahalist jätkusuutlikkust. Sadamataristu kasutustasude maksete peatamine või maksetähtaja edasilükkamine võib seega aidata laevade käitajaid sellises erandlikus olukorras.

Määruse (EL) 2017/352 artikli 13 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid tagama sadamataristu kasutustasu kehtestamise.

Sadamataristu kasutustasu on määratletud määruse (EL) 2017/352 artikli 2 punktis 9 kui „*sadama pidaja või pädeva asutuse otsese või kaudse kasu eesmärgil kehtestatud tasu taristu, rajatiste ja teenuste, sealhulgas asjaomase sadama sissesõiduteede kasutamise eest ning samuti juurdepääsu eest reisijate teenindamisele ja lastikäitlusele, välja arvatud maarendi maksed ja samasuguse toimega tasud*“.

Sadama pidaja või pädev asutus kehtestab sadamataristu kasutustasud, mida sadama kasutajad, st laevade omanikud või käitajad peavad maksma.

Määruse (EL) 2017/352 artikli 13 lõikes 4 on sätestatud, et sadamataristu kasutustasud võivad olla diferentseeritud, muu hulgas seoses teatavate kasutajakategooriatega, kuid sellega ei anta sadama pidajale või pädevale asutusele luba sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobuda, neid peatada, vähendada või nende maksetähtaega edasi lükata kõigi sadama kasutajate puhul.

Uue üleminekusättega antakse liikmesriikidele võimalus lubada sadama pidajatel või pädevatel asutustel otsustada, kas nad:

- loobuvad sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest (maksed jäetakse üldse nõudmata) või
- peatavad kasutustasude maksed (külmutavad või peatavad maksed teatavaks ajavahemikuks) või
- vähendavad makseid või
- lükkavad kasutustasude maksetähtaega edasi (makseid nõutakse hilisemal ajahetkel).

Kuna COVID-19 puhangu mõju kestus meretranspordile ei ole teada ja selleks, et võimaldada sektorile piisaval määral paindlikkust, kohaldatakse uut üleminekusätet selliste sadamataristu kasutustasude suhtes, mis kuuluvad tasumisele ajavahemikul 1. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2020.

Määruse (EL) 2017/352 artikli 13 lõikes 5 on sätestatud järgmine: „Sadama pidaja või pädev asutus tagab, et sadamataristu kasutajaid teavitatakse igast muudatusest sadamataristu kasutustasude laadis või määras vähemalt kaks kuud enne nende muudatuste jõustumist.“

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2017. aasta määrus (EL) 2017/352, millega luuakse sadamateenuste osutamise raamistik ja sadamate finantslääbipaistvuse ühised normid (ELT L 57, 3.3.2017, lk 1).

Erandlikel asjaoludel, nagu praegune koroonaviiruse kriis, tuleks loobuda nõudest, mille kohaselt peab teavitamine toimuma vähemalt kaks kuud varem. Seega annab kavandatud muudatus sadama pidajatele või pädevatele asutustele võimaluse kalduda erandlikel asjaoludel kõrvale vähemalt kahekuulisest etteteatamisajast ja anda teavitus lühema etteteatamisajaga, mille määrab sadama pidaja või pädev asutus.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Määrusega (EL) 2017/352 ei ole ette nähtud, et sadamatel on võimalus erandlikel asjaoludel, nagu COVID-19 puhangu tagajärjed, sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobuda, neid peatada, vähendada või nende maksetähtaega edasi lükata. Seepärast tuleks määrust muuta, et oleks võimalik leevendada praeguse kriisi mõju ning tagada õiguskindlus liikmesriikidele, nende pädevatele asutustele ja üksikisikutele.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Meretranspordi tõhus toimimine sõltub laevade käitajate majandustulemustest. Praeguse COVID-19 puhangu negatiivsed majanduslikud tagajärjed mõjutavad laevade käitajate finantsolukorda ning toovad kaasa tõsise negatiivse mõju transpordisüsteemile ja majandusele tervikuna. Seda probleemi võib aidata lahendada määruse (EL) 2017/352 muutmine, millega võimaldatakse liikmesriikidel lubada sadama pidajatel või pädevatel asutustel paindlikult otsustada sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobumise, nende peatamise, vähendamise või maksetähtaaja edasilükkamise üle. Liikmesriigid peavad tagama vastuvõetud meetmete vastavuse riigiabi eeskirjadele.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Algatus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 100 lõikel 2. Kõnealune säte võimaldab vastu võtta kõik asjakohased meretranspordialased sätted ja see oli ka määruse (EL) 2017/352 vastuvõtmise aluseks.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Liikmesriigid ei suuda ettepaneku eesmärgi täielikult saavutada järgmis(t)el põhjus(t)el. Määrusega (EL) 2017/352 ei ole liikmesriikidele ette nähtud võimalust käesolevas dokumendis nimetatud põhjustel lubada sadamatel sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobuda, neid peatada, vähendada või nende maksetähtaega edasi lükata. Seda eesmärki on võimalik saavutada üksnes kõnealuse määruse muutmisega.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on ajaliselt piiratud ja ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada eesmärk leevendada määruse (EL) 2017/352 kohaldamise kaudu praeguse COVID-19 puhangu mõju. Kavandatav meede on seega proportsionaalne.

- **Vahendi valik**

Kuna määrust (EL) 2017/352 muudetakse õigusaktiga, on asjakohane õiguslik vahend määrus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

See on kiireloomuline meede, mis on tingitud COVID-19 äkilisest ja ettenägematust puhangust. Seetõttu ei ole õigusloome kvaliteedi programmi kohaldamine kõnealuse meetme puhul asjakohane ja järelhindamist ei ole tehtud.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Probleemi kiireloomulisuse tõttu ei ole sidusrühmadega ametlikult konsulteeritud. Mõned liikmesriikide ametiasutused ja sadamad on siiski juba teatanud kavandatud meetmetega sarnastest meetmetest.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Nagu eespool selgitatud, ei olnud eksperdiarvamusi olukorra kiireloomulisuse tõttu võimalik nõuetekohaselt koguda.

- **Mõjuhindang**

Olukorra kiireloomulisuse tõttu ei saanud mõjuhindangut teha.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kõnealune meede ei sisalda konkreetset järelevalve ega aruandluse korda. Liikmesriikidel palutakse siiski esitada 24. märtsiks 2023 aruanne meetmete kasutamise kohta, et koostada Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanne määruse toimimise ja mõju kohta, nagu on nõutud määruse (EL) 2017/352 artikliga 20.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Määruse (EL) 2017/352 artiklile 21 lisatakse lõige 3. Kõnealuse uue sättega nähakse ette, et olenemata artikli 13 lõikest 1 on liikmesriikidel võimalus lubada sadama pidajatel või pädevatel asutustel sadamataristu kasutustasude puhul, mis kuuluvad tasumisele ajavahemikul 1. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2020, nende sissenõudmisest loobuda, need peatada, neid vähendada või nende maksetähtaega edasi lükata. Sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobumine, nende peatamine, vähendamine või maksetähtaja edasilükkamine peab olema lubatud läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil kõigile sadama kasutajatele, kelle suhtes sadamataristu kasutustasusid kohaldatakse. Uue sättega antakse sadama pidajatele või pädevatele asutustele ka võimalus kalduda kõrvale määruse (EL) 2017/352 artikli 13 lõikes 5 sätestatud vähemalt kahekuulisest etteteatamisajast.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2017/352, et võimaldada sadama pidajatel või pädevatel asutustel olla paindlikud sadamataristu kasutustasude nõudmisel seoses COVID-19 puhanguga

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 100 lõiget 2,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,³
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhang mõjutab tõsiselt meretransporti. Selle tõsine mõju meretranspordile ja sadamataristule on olnud ulatuslik alates 1. märtsist 2020 ning tõenäoliselt jätkub selle mõju kogu 2020. aasta jooksul. Sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobumine, nende peatamine, vähendamine või maksetähtaja edasilükkamine võib seega aidata kaasa laevade käitajate finantstegevuse jätkumisele praeguses erandlikus olukorras.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/352⁴ artikli 13 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et sadama infrastruktuuri kasutustasusid nõuab sadama pidaja või pädev asutus. Tasude nõudmise kohustusest ei ole erandeid isegi mitte erandlikel asjaoludel.
- (3) Võttes arvesse COVID-19 puhangu tagajärgi, on asjakohane lubada liikmesriikidel anda sadama pidajatele või pädevatele asutustele võimalus sadamataristu kasutustasude puhul, mis kuuluvad tasumisele ajavahemikul 1. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2020, nende sissenõudmisest loobuda, need peatada, neid vähendada või nende maksetähtaega edasi lükata. Sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobumine, nende peatamine, vähendamine või maksetähtaja edasilükkamine tuleks tagada läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil kõigile sadama kasutajatele, kelle suhtes kohaldatakse sadamataristu kasutustasusid.

² ELT C ..., ..., lk

³ ELT C ..., ..., lk

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2017. aasta määrus (EL) 2017/352, millega luuakse sadamateenuse osutamise raamistik ja sadamate finantslähbipaistvuse ühised normid (ELT L 57, 3.3.2017, lk 1).

- (4) Olukorra kiireloomulisuse tõttu on asjakohane anda sadama pidajatele või pädevatele asutustele võimalus teha erand määruse (EL) 2017/352 artikli 13 lõikes 5 sätestatud kohustusest teavitada sadamataristu kasutajaid kõigist muudatustest sadamataristu kasutustasude laadis või tasemes vähemalt kaks kuud enne nende muudatuste jõustumist.
- (5) Kuna käesoleva määruse eesmärgi saavutamiseks on vaja võtta vastu määruse (EL) 2017/352 muudatus, võttes arvesse COVID-19 puhangust tingitud kiireloomulisust, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (6) Võttes arvesse COVID-19 puhangu põhjustatud erakorralistest asjaoludest tingitud kiireloomulisust, mis õigustab kavandatud meetmete võtmist, ja eelkõige vajadust võtta sellised meetmed kiiresti vastu laevade käitajate finantstegevuse jätkumise huvides, on asjakohane näha ette erand kaheksanädalasest tähtajast, millele on osutatud Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4.
- (7) COVID-19 ettenägematu ja äkiline puhang ning asjakohaste meetmete vastuvõtmiseks vajalikud seadusandlikud menetlused tegid selliste meetmete õigeaegse vastuvõtmise võimatuks. Seetõttu peaksid käesoleva määruse sätted hõlmama ka määruse jõustumisele eelneva perioodi eest tasumisele kuuluvaid kasutustasusid. Võttes arvesse nende sätete olemust, ei tohiks selline lähenemisviis rikkuda asjaomaste isikute õiguspäraseid ootusi.
- (8) Käesolev määrus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2017/352 artiklisse 21 lisatakse lõige 3:

„3. Erandina artikli 13 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada sadama pidajal või pädeval asutusel mitte nõuda sadamataristu kasutustasude maksmist, need peatada või neid vähendada või lükata nende maksetähtaega edasi kasutustasude puhul, mis kuuluvad tasumisele ajavahemikul 1. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2020. Sadamataristu kasutustasude sissenõudmisest loobumine, nende peatamine, vähendamine või maksetähtaegade edasilükkamine tagatakse läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil kõigile sadama kasutajatele, kelle suhtes kohaldatakse sadamataristu kasutustasusid.

Sadama pidaja või pädev asutus tagab, et sadama kasutajaid ja sadama kasutajate esindajaid või ühendusi teavitatakse sellest. Artikli 13 lõikes 5 osutatud kahekuulist tähtaega ei kohaldata.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja